

LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJOS 2017 METŲ I KETV. VEIKLOS ATASKAITA

2017 m. gegužės 2 d.
Vilnius

TURINYS

I.	BENDROJI INFORMACIJA APIE LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJĄ.....	2
II.	2017 METŲ I KETV. VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI.....	4
III.	KITA SVARBI INFORMACIJA	9

I SKYRIUS

BENDROJI INFORMACIJA APIE LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJĄ

Lietuvos metrologijos inspekcija (toliau – LMI, Inspekcija) – viešojo administravimo biudžetinė įstaiga, įsteigta 1996 m. gruodžio 7 d. Lietuvos standartizacijos departamento 1996 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 273 „Dėl Lietuvos metrologijos inspekcijos įsteigimo“.

Inspekcijos adresas – A. Goštauto g. 9
Tel.: 870 668 011
El. paštas: metrinsp@metrinsp.lt

Inspekcijos misija – atlikti teisinę metrologinę priežiūrą – ginti vartotojus ir valstybės interesus nuo neteisingų matavimų padarinių, apsaugoti šalies rinką nuo neatitinkančių reikalavimų matavimo priemonių ir fasuotų prekių.

Vykdydama savo misiją, Inspekcija kontroliuoja, kaip gamintojai, pardavėjai ir naudotojai, naudodami matavimo priemones tiesioginio pardavimo sandoriuose atsiskaitymams bei kitose teisinio metrologinio reglamentavimo srityse (sveikatos apsaugoje, veterinarijoje, aplinkosaugoje, darbų saugoje), atlikdami banko, mokesčių, pašto operacijas, matavimus, kai nuo jų rezultatų priklauso baudos ar žalos atlyginimo dydis, laikosi Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo ir kitų teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. LMI pagal savo kompetenciją tiria ir nagrinėja Metrologijos įstatymo pažeidimus, praneša Europos Komisijai ir kitoms valstybių narių įgaliotoms institucijoms apie pažeidimus, nustatytus vykdant rinkos priežiūrą teisinės metrologijos srityje. LMI taip pat vykdo fasuotų prekių (maisto ir ne maisto) kiekio, nurodyto ant fasuočių ar etiketėse, ir matavimo indų (talpų) kontrolę.

LMI ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu parengė ir bendru 2004 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 11V-43/VA-113 patvirtino Etilo alkoholio skaitiklių, etilo alkoholio skaitiklių su temperatūros pokyčio perskaičiavimu, jų naudojimo ir priežiūros taisykles. Vadovaudamasi šiomis taisyklėmis, LMI ir VMI visose etilo alkoholio ir alkoholinių produktų gamybos įmonėse vykdo šių skaitiklių priežiūrą, savo plombomis plombuoja skaitiklius ir flanšinius sujungimus, derina su gamintojais plombavimo schemas ir jų pakeitimus.

Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 765/2008 18 straipsnio 5 dalies nuostata, pradedant 2010 m., šešiams metams parengta LMI Matavimo priemonių ir fasuotų prekių rinkos priežiūros teisinės metrologijos srityje programa. Kasmet tvirtinamas šios programos įgyvendinimo priemonių planas. LMI viršininke 2017 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. 11V-6 patvirtinta programa ir 2017 m. priemonių planas, kuris pateiktas Ūkio ministerijai ir išsiųstas Europos Komisijai.

Fasuotų produktų kiekio kontrolei LMI įsteigtas Matavimų ir tyrimų skyrius, kuris 2007 m. akredituotas pagal LST EN ISO/IEC 17025:2005 standarto reikalavimus. Šis skyrius atlieka fasuotų produktų kiekio fasuotėse bandymus, kurių rezultatais remdamiesi, LMI inspektoriai priima sprendimus dėl tinkamumo šias prekes parduoti ar tiekti rinkai.

Patikrinimų medžiaga (patikrinimų aktai, protokolai, nutarimai, paklaidų ir nuokrypių apskaičiavimo lentelės ir kt.) kaupiama ir sisteminama 2008 m. LMI įdiegtoje informacinėje sistemoje „Teisinė metrologinė priežiūra“. LMI inspektoriai, naudodamiesi šios informacinės sistemos duomenų baze, unifikuotais aktų surašymo dokumentais ir lentelėmis, turi galimybę patikrinimo vietose užpildyti visus patikrinimo dokumentus ir kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų veiklą dėl atliekamo patikrinimo.

Inspekcija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 398 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Valstybinę metrologijos tarnybą“ 2.4.2 p., organizuoja matavimo priemonių patikros žymenų ir patikros sertifikatų blankų gamybą ir kontroliuoja jų naudojimą; atlieka Lietuvos matavimo priemonių valstybės registro tvarkytojo funkcijas; įrašo matavimo priemonių tipus į Lietuvos matavimo priemonių valstybės registrą, išduoda matavimo priemonių tipo patvirtinimo sertifikatus; kontroliuoja paskirtųjų įstaigų veiklą; išduoda leidimus ūkio subjektams, norintiems ženklinti fasuotas prekes ir matavimo indus, atitinkančius techninių reglamentų ir kitų teisės aktų

nustatytus reikalavimus, atitinkamai „e“ ir „ε“ ženklais; nustatyta tvarka teikia ūkio subjektams informaciją apie metrologijos normatyvinius dokumentus.

Finansinis planas

2017 m. Inspekcijos veikloms įgyvendinti patvirtintas 901,0 tūkst. Eur (valstybės biudžeto lėšos) finansinis planas.

2017 m. I ketv. Inspekcijos veikloms įgyvendinti buvo patvirtintas 188,3 tūkst. Eur finansinis planas, visą jį sudarė valstybės biudžeto lėšos.

2017 m. I ketv. sąmata įvykdyta 145,7 tūkst. Eur arba 77,4 proc. Iš skirtų biudžetinių asignavimų liko nepanaudoti 42,6 tūkst. Eur, visa tai asignavimai išlaidoms. Iš jų 18,6 tūkst. Eur darbo užmokesčio lėšų, nes atlyginimai ir soc. draudimo įmokos mokamos kito mėn. 4 d., 0,3 tūkst. Eur socialinio draudimo įmokų, 23,5 tūkst. Eur kitų išlaidų – prekėms ir paslaugoms pagal įvairius išlaidų straipsnius, nes nebuvo gautos sąskaitos už komunalines ir patalpų išlaikymo išlaidas, kurą, programos dokumentavimo paslaugas iki I ketv. mokėjimo paraiškų pateikimo laiko pabaigos (kovo 28 d.), ir 0,2 tūkst. Eur pagal išlaidų straipsnį Darbdavių socialinė parama pinigais.

Žmogiškieji ištekliai

2014 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-439 dėl papildomų funkcijų priskyrimo ir darbo krūvio padidėjimo nuo 2014 m. liepos 1 d. patvirtintas didžiausias leistinas Inspekcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius – 45 pareigybės. 2017 m. balandžio 1 d. buvo užimta 41 pareigybė.

I. 2017 METŲ I KETV. VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Inspekcijos strateginis tikslas – užtikrinti, kad teisinio metrologinio reglamentavimo objektams priskirtos matavimo priemonės ir jų būklė bei gaminamos ir rinkai tiekiamos fasuotos prekės atitiktų teisinės metrologijos reikalavimus.

1 lentelė

Strateginio tikslo rodiklis	2017 metų	
	planas	I ketv. faktas
Laiku pašalintų matavimo priemonių ir matavimo indų naudojimo ar tiekimo rinkai bei fasuotų prekių gamybos, importo ar pardavimo pažeidimų, nustatytų ūkio subjektų patikrinimų metu skaičius, lyginant su nustatytais pažeidimais, proc.	95,5	99,9 AB „Elektros skirstymo operatorius“ Druskininkų vartotojų dujų apskaitos prietaisų eksploatavimą perėmė tik 2016 m. lapkričio 1 d. iš 2649 dujų skaitiklių 2388 skaitikliai naudojami su pasibaigusia metrologine patikra. Per 2017 m. planuoja patikrinti visus Druskininkų m. savivaldybėje apskaitai naudojamus nepatikrintus dujų skaitiklius.

Siekdama strateginių tikslų įgyvendinimo, Inspekcija 2017 m. I ketv. atliko 1022 (26,2 proc. plano) patikrinimų, kurių metu nustatė 222 pažeidimus (21,7 proc. nuo bendro patikrinimų skaičiaus):

– 807 matavimo priemonių (toliau – MP) naudotojų patikrinimai, kurių metu nustatyti 109 pažeidimų (13,5 proc. nuo atliktų patikrinimų skaičiaus);

– atlikti 7 patikrinimai MP patikrai atlikti paskirtosiose įstaigose, kurių metu esminių pažeidimų nenustatyta;

– atlikti 208 fasuotų prekių kiekio patikrinimai, kurių metu nustatyta 113 pažeidimų (54,3 proc. nuo bendro patikrinimų skaičiaus).

Daugiausia pažeidimų buvo nustatyta pas fasuotų prekių pardavėjus, kurie tiesiogiai neatsako už jiems tiekiamų fasuotų prekių kiekio neatitikimus, todėl patikrinimai buvo atliekami ir pas fasuotų prekių

gamintojus bei importuotojus, kurie tiesiogiai atsako už jų rinkai tiekiamų prekių atitiktį metrologiniams reikalavimams. Šių patikrinimų metu, kurių atlikti 56, buvo nustatyta 17 pažeidimų (30,4 proc. nuo atliktų gamintojų ir importuotojų skaičiaus). Vykdamas nustatytų pažeidimų pašalinimo stebėseną buvo atlikta 18 pakartotinių patikrinimų, kurių metu nustatyti 3 pažeidimai.

Iš viso 56-iems atsakingiems asmenims už teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimus skirti 2548 EUR baudų. Didelį neskirtų sankcijų skaičių už nustatytus pažeidimus lėmė ir tai, kad už teisingą fasuoto produkto kiekį fasuotėje visų pirma yra atsakingi šių prekių gamintojai ar importuotojai, kuriems ir taikomos sankcijos, o prekiautojams duodami nurodymai išimti kiekio reikalavimų neatitinkančias prekes iš prekybos, jų nepardavinėti ar grąžinti gamintojams ir tik šių nurodymų nevykdantys prekiautojai yra baudžiami.

Didesnį pažeidimų skaičių MP naudojimo srityje lėmė tai, kad tiesioginėje viešojoje prekyboje neautomatinės svarstyklės naudojamos nesilaikant 2016 m. balandžio 20 d. įsigaliojusio Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento ir LST EN 45501:2015 „Metrologiniai neautomatinių svarstyklių aspektai“ reikalavimų. Be to, net 88 įspėtų apie patikrinimą ūkio subjektų pašalino pažeidimus per įspėjamąjį 10 d. d. laikotarpį, atliko metrologines patikras 167 matavimo priemonėms.

Vadovaujantis priežiūros naštos mažinimo ūkio subjektams principais, visų pirma buvo siekiama, kad ūkio subjektų veikla atitiktų teisės aktų reikalavimus, o ne juos bausti ar taikyti jiems sankcijas. Ekonominės sankcijos ūkio subjektams nebuvo taikomos, kai jie operatyviai, nustatytais terminais, kur tai buvo galima padaryti, pašalindavo pažeidimus. Nebuvo bausta nei viena verslo įmonė jos pirmaisiais veiklos metais, nes LMI yra pritarusi Deklaracijai dėl pirmųjų verslo metų. LMI inspektoriai, įgyvendindami Deklaracijos nuostatas, tikrinimų ir konsultavimo metu įteikia Deklaraciją pirmus metus veikiantiems ir pirmą kartą tikrinamiems ūkio subjektams, juos konsultuoja ir informuoja, kur jie gali kreiptis jiems rūpimais metrologinių reikalavimų klausimais. 2017 m. I ketv. veiklą pradedantiems ūkio subjektams įteiktos 22 Deklaracijos.

Svarbiausi veiklos rezultatai

2 lentelė

Svarbiausių veiklų įgyvendinimo rodikliai	2017 metų	
	planas	I ketv. faktas
1. Patikrintų matavimo priemonių naudotojų ir už gaminamas bei rinkai tiekiamas fasuotas prekes atsakingų asmenų, nepažeidžiančių teisinės metrologijos reikalavimų, dalis per metus, kaup. proc.	84,0	85,4 Patikrinus 863 matavimo priemonių naudotojus ir už gaminamas bei rinkai tiekiamas fasuotas prekes atsakingus asmenis, nustatyti 126 pažeidimai (t. y. 14,6 proc.). Pažeidimų matavimo priemonių naudojimo srityje didėjimą (13,5 proc.) lėmė tiesioginėje viešojoje prekyboje naudojamų neautomatinių svarstyklių naudojimas nesilaikant 2016-04-20 įsigaliojusio Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento ir LST EN 45501:2015 „Metrologiniai neautomatinių svarstyklių aspektai“ reikalavimų. Fasutų prekių kiekio srityje pažeidimų didėjimą lėmė fasuotų miltų ir sėklų kiekio patikrinimų rezultatai. Iš viso patikrinus 56 įvairių maisto ir ne maisto prekių gamintojus (fasuotojus) 17 (30,4 proc.) gamintojai pažeidė fasuotų prekių kiekio reikalavimus.
2. Daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų karšto vandens skaitiklių, atitinkančių teisinės metrologijos reikalavimus, dalis iš visų patikrintų per metus, proc.	91,0	95,9 Surinkta informacija iš 59 įmonių tiekiančių karštą vandenį. 54 (91,5 proc.) vykdo skaitiklių keitimo

		planus arba naudoja daugiabučių namų butuose skaitiklius su metrologine patikra. Kitos 5 įmonės dėl įvairių priežasčių (skaitiklių skaičiaus didėjimo, pasibaigus metrologinei patikrai ir kt.) atsilieka nuo įsipareigojimų, tačiau iki 2018 m. pradžios sieks pakeisti ko daugiau karšto vandens skaitiklių.
3. Daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų šalto vandens skaitiklių, atitinkančių teisinės metrologijos reikalavimus, dalis iš visų patikrintų per metus, proc.	90,0	86,4 proc. daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų geriamojo vandens skaitiklių atitiko teisinės metrologijos reikalavimus. UAB „Vilniaus vandenys“ naudoja net per 285 tūkst. tokių skaitiklių, iš kurių 41,8 proc. metrologiškai nepatikrintų. Situacija palyginti su 2016 m. sparčiai gerėja. Patikrintų skaitiklių padaugėjo nuo 52,2 proc. iki 58,2 proc. 2017 m. vasario 22 d. susitikta su UAB „Vilniaus vandenys“ atsakingais asmenimis skaitiklių keitimo klausimu.
4. Rizikingiausių ūkio subjektų patikrinimų dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	74,2	74,7 Vadovaujantis LMI taikomomis rizikos vertinimo procedūromis, didžiausias dėmesys buvo skiriamas rizikingiausiems ūkio subjektams.
5. Vidutinio ar mažo rizikingumo ūkio subjektų patikrinimų dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	25,8	25,3 Mažiau buvo tikrinami vidutinės ir mažos rizikos ūkio subjektai.
6. Patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius klausimynus, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	78,0	83,8 2017 m. I ketv. 856 patikrinimai buvo atlikti tose veiklos srityse, kurioms tikrinti jau parengti kontroliniai klausimynai (parengta 14 klausimynų).
7. Planinių patikrinimų, apie kuriuos iš anksto pranešama tikrinamam ūkio subjektui, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	90,5	95,2 Rodiklio reikšme viršyta. Be pranešimų patikrinimai buvo atliekami tik kitų institucijų prašymais, pagal vartotojų skundus, atliekami pakartotiniai patikrinimai.
8. Viešai skelbiama ketvirtinė informacija apie planinius patikrinimus, kartais per metus	4	1 Skelbtas 2017 m. I ketv. darbo planas
9. Neplaninių patikrinimų, padėjusių užkirsti kelią žalos visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui, kai ši žala ar pavojus reikšmingi, dalis, palyginti su visais neplaniniais patikrinimais, proc.	63,0	79,6 Atlikus 49 patikrinimus pagal gautus skundus, VMVT ir policijos kvietimu, pakartotinių patikrinimų, nustatyti 39 atvejai, kurie padėjo užkirsti kelią pažeidimams.
10. Ūkio subjektų, teigiančių, kad Lietuvos metrologijos inspekcijos konsultacija buvo naudinga, padėjo suprasti teisės aktus ir jų laikytis, dalis, proc.	98,0	100,0

11. Ūkio subjektų, teigiančių, kad kontroliniai klausimynai padėjo suvokti teisės aktų reikalavimus ir geriau juos įgyvendinti, dalis, proc.	96,5	100 Ateityje numatoma tobulinanti kontrolinius klausimynus, siekiant juos supaprastinti, atsižvelgiant į verslininkų pastabas.
12. Ūkio subjektų, teigiančių, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų ir jiems nebuvo taikytos poveikio priemonės, išskyrus atvejus, kai jos buvo būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią reikšmingos žalos ar pavojaus visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui, dalis, proc.	100,0	100,0 Buvo siekiama pirmaisiais veiklos metais ūkio subjektus konsultuoti, o ne juos bausti. Patikrinus 14 ūkio subjektu, 1 (7,1 proc. patikrintų) pažeidė teisinės metrologijos reikalavimus. Baudos nebuvo skirtos.

Patikrinimai MP naudojančiuose ūkio subjektuose ir šių patikrinimų rezultatai

2017 m. I ketv. pagal darbo planą buvo tikrinami gamtinių dujų ir elektros energijos skirstymo bendrovės (ESO) filialai, pramonės įmonės, juvelyrinių dirbinių prekybos bendrovės, dirbtuvės, benzino, dyzelino ir suskystintų dujų degalinės, prekybos ir viešojo maitinimo įmonės, turgavietės ir kitos įmonės pagal vartotojų skundus ar kitų institucijų prašymu. Atlikti paskirtųjų įstaigų vykdomos veiklos paskyrimo srityse patikrinimai.

Atlikti patikrinimai AB „Energijos skirstymo operatoriai“ (ESO) filialuose. Patikrinta AB „ESO“ 10 dujų apskaitos eksploatavimo filialų, 2-se (20 proc.) Kauno ir Alytaus apskrityse, nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 235 dujų skaitiklių 5 (2,13 proc.) neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų.

Patikrinti AB „ESO“ 38 elektros energijos apskaitos filialai, 15-oje (39,5 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 1208 elektros energijos skaitiklių (1-os fazės indukciniai, 1-os fazės elektroniniai, 3-jų fazių elektroniniai, 3-jų fazių indukciniai ir tame tarpe vienfazių elektros energijos skaitiklių su tarifiniais laikrodžiais ir trifazių elektros energijos skaitiklių su elektroniniais tarifiniais laikrodžiais) 50 (4,22 proc.) buvo naudojami pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Daugiausia tokių skaitiklių buvo naudojama Kauno (12 proc.), Klaipėdos (5,8 proc.) ir Vilniaus (5,1 proc.) apskrityse.

Atlikti patikrinimai 29 pramonės įmonėse (sėklų fasavimo, prieskonių gamybos, duonos ir kulinarinių gaminių, medienos gaminių, buitinės chemijos, pašarų ir trąšų gamybos ir kt.), 4-ose (13,8 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 167 MP (svarstyklės, manometrai, termometrai, butelių apskaitos skaitikliai, vandens skaitikliai ir kt.) 8-os (4,8 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Daugiausia tokių MP buvo naudojama Utenos (25 proc.) apskrityje. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 2 (6,9 proc.) įmonės pašalino pažeidimus, atliko 2 (1,2 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 181 maitinimo paslaugas teikiančioje įmonėje, vaikų globos namuose, darželiuose, mokyklose-darželiuose, mokyklose, gimnazijose, 18-oje (9,9 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 816 MP (svarstyklės, termometrai) 32 (3,9 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 26 (14,4 proc.) viešojo maitinimo įmonės pašalino pažeidimus, atliko 55-ių (6,7 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atliktas 61 patikrinimas juvelyrinių dirbinių prekybos bendrovėse, dirbtuvėse, VI „Lietuvos prabavimo rūmai“, 4-ose (6,6 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 68 svarstyklių 4 (5,9 proc.) neatitiko tikslumas, leidžiantis sverti aukso gaminius. Tokias svarstykles naudojo Vilniaus (60 proc.) ir Klaipėdos (33,3 proc.) apskričių juvelyrai. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 3 (4,9 proc.) bendrovės pašalino pažeidimus, atliko 3 (4,4 proc.) svarstyklėms metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 46-iose degalų (benzino, dyzelino) degalinėse, 8-iose iš jų (17,4 proc.) nustatyti pažeidimai. Atlikus 725 MP būklės ir naudojimo kontrolę nustatyta, kad 23 (3,2 proc.) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų (be teisinio metrologinio patvirtinimo naudojamos degalų įpylimo kolonėlės, degalų talpyklos, metrolazdės). Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 3 (6,5 proc.) degalinės pašalino pažeidimus, atliko 8 MP (1,1 proc.) metrologinę patikrą.

Degalinėse patikrinus dozavimą nustatyta, kad 1 (0,7 proc.) dozatoriaus iš 142-ių tikrintų faktinė santykinė tūrio matavimo paklaida viršijo leistiną $\pm 0,5$ proc. paklaidą: per dozatorių degalai buvo įpilami degalinės nenaudai esant dozavimo paklaidoms 0,55 proc.

Atlikti patikrinimai 65-iose automobilių dujų degalinėse, 18-oje (27,7 proc.) iš jų nustatyti pažeidimai. Atlikus 293-ių MP būklės ir naudojimo kontrolę nustatyta, kad 17 (5,8 proc.) MP neatitiko

teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 5 (7,7 proc.) degalinės pašalino pažeidimus, atliko 13 MP (4,4 proc.) metrologinę patikrą.

Degalinėse patikrinus dozavimą nustatyta, kad 14 (26,4 proc.) dozatorių iš 53-ių tikrintų faktinė santykinė tūrio matavimo paklaida viršijo leistiną $\pm 1,0$ proc. paklaidą: per dozatorius automobilinės dujos buvo įpilamos vartotojo nenaudai esant dozavimo paklaidoms nuo 1,16 proc. iki 2,95 proc.

Atlikti patikrinimai 186 prekybos įmonėse (parduotuvės ir parduotuvės degalinėse), 28-ose (15,3 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 1084 MP (svarstyklės, termometrai, liniuotės) 139 (12,8 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Daugiausia pažeidimų nustatyta Vilniaus (40,9 proc.), Kauno (40 proc.), Utenos (18,2 proc.) ir Telšių (21 proc.) apskrityse. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 17 (9,1 proc.) parduotuvių pašalino pažeidimus, atliko 26 (2,4 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 96 viešojo maitinimo įmonėse (kavinės, restoranai, valgyklos ir kt.), 4 (4,2 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 600 MP (svarstyklės, termometrai, matavimo taurelės, bimetaliniai termometrai ir kt.) 7 (1,2 proc.) buvo naudojamos su pasibaigusia metrologine patikra. Daugiausia tokių MP naudojo Marijampolės (8,7 proc.) ir Kauno (2,9 proc.) apskrityse esančios viešojo maitinimo įmonės. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 30 (31,3 proc.) įmonių pašalino pažeidimus, atliko 67 (11,2 proc.) MP metrologinę patikrą.

Patikrinti 64 prekeiviai turgavietėse, nustatyti 4 (6,3 proc.) pažeidimai. Iš patikrintų 90 vnt. svarstyklių 7 (7,8 proc.) buvo naudojamos su pasibaigusia metrologine patikra. Daugiausia tokių turgaus prekeivių nustatyta Kauno (66,7 proc.), ir Šiaulių (25 proc.) apskrityse. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 6 (9,4 proc.) prekeiviai pašalino pažeidimus, atliko 6 (6,7 proc.) MP metrologinę patikrą.

Prekybos, viešojo maitinimo įmonėse ir turgavietėse atlikta 504 svarstyklėms būklės ir naudojimo kontrolė. Svarstyklių rodmenų paklaidos tiesioginio svėrimo metu neviršijo leidžiamų svėrimo paklaidų ribų, nurodytų Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento 3 lentelėje.

Atliekant rinkai tiekiamų ir naujai įsigytų matavimo priemonių rinkos priežiūrą pagal Matavimo priemonių techninį reglamentą (EP ir Tarybos direktyva 2004/22/EB dėl matavimo priemonių, 2014/32/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su matavimo priemonių tiekimu rinkai), AB „Energijos skirstymo operatorius“ 6-uose filialuose patikrinti 149 elektros energijos ir dujų skaitiklių. Pažeidimų nenustatyta. Pagal Neautomatinių svarstyklių techninį reglamentą (EP ir Tarybos direktyva 2009/23/EB dėl neautomatinių svarstyklių, 2014/31/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su neautomatinių svarstyklių tiekimu rinkai) patikrintos 45 įmonėse (parduotuvės, viešojo maitinimo įmonės) naudojamos 105 neautomatinės svarstyklės, 38 (36,2 proc.) neatitiko direktyvos ir Lietuvos standarto LST EN 45501 Metrologiniai neautomatinių svarstyklių aspektai, reikalavimų. Dėl nustatytų pažeidimų ūkio subjektai kreipėsi į svarstyklių pardavėjus.

Atlikti paskirtųjų įstaigų vykdomos veiklos paskyrimo srityse patikrinimai. Patikrinus 7 paskirtąsias įstaigas (UAB „Vaizga“ tachografų dirbtuvė, UAB „Volvo Lietuva“ Klaipėdos tachografų dirbtuvė, UAB „Centrako“ Kauno tachografų dirbtuvė, UAB „Truck Master“ Marijampolės tachografų dirbtuvė, UAB „Autalis“ tachografų dirbtuvė, Edmundo Patkausko IĮ Šiaulių tachografų dirbtuvė, AB „Energijos skirstymo operatorius“ Centrinė kalibravimo ir bandymų laboratorija), kurios atlieka tachografų ir dujų skaitiklių patikrą, nustatyti veiklos trūkumai. UAB „Centrako“ tachografų dirbtuvėse vykdoma veikla neatitinka teisės aktų keliamų reikalavimų. Paskirtoji įstaiga pažeidžia LMI viršininko 2014 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 11V-34 patvirtinto Dokumentų blankų ir oficialių žymėjimo ženklų privalomosios formos rengimo, eskizo bei grafinio projekto tvirtinimo, gamybos organizavimo, apskaitos, saugojimo, naudojimo, dingimo įforminimo ir likvidavimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 22, 23 punktų reikalavimus. Nustatyta, kad paskirtoji įstaiga neturi Matavimo priemonių patikros žymenų ir patikros sertifikatų blankų apskaitos žurnalo. UAB „Autalis“ tachografų dirbtuvėse paskyrimo sričių lentelėje skaitmeninių tachografų patikrai atlikti nurodytas tachografų patikros įrenginys VDO CTC II A2C59513982 nebenaudojamas (sugedo), įsigytas kitas įrenginys VDO CTC II. Tačiau duomenų, kad paskirtoji įstaiga kreipėsi į Ūkio ministeriją dėl paskyrimo srities pakeitimo, nėra. UAB „Volvo Lietuva“ Tachografų patikros dirbtuvių Klaipėdos padalinyje patikrinus Išduotų ir panaudotų matavimo priemonių patikros žymenų ir užpildytų patikros sertifikatų registravimo žurnalą nustatyta, kad žurnalo lapai sunumeruoti, susiūti, patvirtinti LMI antspaudu. Žurnale nėra matavimo priemonės savininko įgalioto atstovo, priėmusio MP, vardo, pavardės bei parašo, vietoje jo pasirašo dirbtuvių klientų aptarnavimo atstovas. Žurnale taisymai yra nepatvirtinti atsakingo asmens parašu ir nenurodyta taisymo data.

Atlikti 24 patikrinimai kituose įvairiuose objektuose (šilumos ir karšto vandens, geriamojo vandens tiekimo įmonėse, gyvulių supirkimo įmonėje, 3-iose (12,5 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 86 MP 5 (5,8 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus.

23 patikrinimai atlikti pagal gautus 22 vartotojų ir ūkio subjektų skundus. Tikrinti įvadiniai geriamojo vandens ir šilumos, butuose įrengti karšto ir geriamojo vandens skaitikliai, naftos produktų degalinių kolonėlės, svarstyklės, matavimo ruletės, matavimo indai. 15 atvejų (65,2 proc.) nustatyta pažeidimų.

Atlikti 3 patikrinimai kartu su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnybos atstovais prekybos įmonėse ir mokyklos valgykloje. Taip pat LMI inspektoriai kartu su Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovais 19 kartų vyko į etilo alkoholio ir alkoholio produktų gamybos įmones atlikti skaitiklių ir išpilstymo linijų jungčių plombavimo bei plombavimo schemų derinimo darbus.

Prekių kiekio patikrinimai ir patikrinimų rezultatai

2017 m. I ketv. pagal darbo planą buvo atliekama fasuotų prekių kiekio priežiūra prekybos įmonėse ir pas gamintojus (importuotojus). Fasuočių prekių gamintojams sunkiau pasinaudoti ir LMI įdiegta ir taikoma išankstinio įspėjimo praktika, kuomet ūkio subjektas prieš 10 d. d. įspėjamas apie planuojamą atlikti patikrinimą, nes jų prekės netikėtai aptinkamos prekybos taškuose pagal vartotojų skundus ar kitais atvejais, be to, sunkiau skubiai pakeisti fasavimo linijų režimą, kad jos fasuočių kiekio reikalavimus atitinkančias prekes.

Patikrinta 18 sėklas fasuojančių įmonių (atlikti 84 patikrinimai), 5-se (27,8 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 180 pavadinimų 6045-ių sėklų fasuočių 426-ių (7,3 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Rimi Lietuva“ – 20,6 proc., UAB „Agrošiltnamiai“ – 18,5 proc., AB „Specializuota komplektavimo valdyba“ – 17,0 proc., UAB „Agrofirma Sėklos“ – 9,9 proc., UAB „Nojus“ – 8,1 proc. Palyginti su 2016 m. atliktų patikrinimų rezultatais, situacija sėklas fasuojančiose įmonėse pagerėjo, t. y. pažeidimų sumažėjo nuo 11,1 proc. iki 7,3 proc.

Patikrinta 17 fasuojančių / tiekiančių miltus įmonių (atlikti 78 patikrinimai), 13-oje (76,5 proc.) nustatyta pažeidimų. Iš patikrintų 3091 miltų fasuotės 1050 (33,9 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Didžiausi kiekio neatitikimai nustatyti: ŽŪB „Šiaulėnų statyba“ – 91,7 proc., UAB „Rimi Lietuva“ – 50,0 proc., UAB „Rivona“ – 42,3 proc., UAB „Grūstė“ – 41,1 proc., Krivicko įmonė „Fasma“ – 38,7 proc., AB „Kauno grūdai“ – 36,2 proc., UAB „Žemytės malūnas“ – 31,8 proc., Aljansas Aibė UAB – 31,2 proc., UAB „Malsena plius“ – 27,9 proc., UAB „Sostinės mėsinė“ – 21,9 proc., UAB „Ustukių malūnas“ – 13,0 proc. ir kt. Palyginti su 2015 m. atliktų patikrinimų rezultatais, situacija miltus fasuojančiose įmonėse pablogėjo, t. y. pažeidimų padaugėjo nuo 13,8 proc. iki 33,9 proc.

Atlikti 46 patikrinimai kitose įvairiose įmonėse. Tikrintos šaldytos uogos, riešutai, konditerijos, kulinarijos gaminiai, pieno produktai, sultys, duonos ir pyrago gaminiai, alkoholiniai gėrimai, autochemiją ir kt. prekės gaminančiose ir importuojančiose įmonėse. Iš patikrintų 4611 produktų fasuočių 370 (8,0 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus.

3 patikrinimai atlikti pagal gautus 3 vartotojų skundus. Tikrinti 2-ių rūšių fasuoti produktai (šaldytos vyšnios, sūris) ir sveriamą šaldytą žuvis. 2 atvejais (66,7 proc.) nustatyta pažeidimų.

II. KITA SVARBI INFORMACIJA

Vykdamas 2017 m. veiklos plano priemonę (Vadovaujantis Fasuočių prekių ir matavimo indų techniniu reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 25 įsakymu Nr. 4-524 „Dėl Fasuočių prekių ir matavimo indų techninio reglamento tvirtinimo“ ir Reikalavimų fasuotoms prekėms, nepatenkančioms į fasuočių prekių ir matavimo indų techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 4-594 „Dėl fasuočių prekių ir matavimo indų techninio reglamento patvirtinimo“, taikymo sritį, aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. 4-477 „Dėl Reikalavimų fasuotoms prekėms, nepatenkančioms į fasuočių prekių ir matavimo indų techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 4-594 „Dėl fasuočių prekių ir matavimo indų techninio reglamento patvirtinimo“, taikymo sritį, aprašo patvirtinimo“, peržiūrėti ir naujai patvirtinti Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininko 2009 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 11V-30 „Dėl Fasuočių prekių kiekio kontrolės teisinės metrologijos reikalavimų atitikčiai nustatyti tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Fasuočių prekių kiekio kontrolės teisinės metrologijos reikalavimų atitikčiai nustatyti tvarkos aprašą), LMI viršininko 2017 m. kovo 27 d.

įsakymu Nr. 11V-34 patvirtintas Fasuotų prekių kiekio kontrolės teisinės metrologijos reikalavimų atitikčiai nustatyti tvarkos aprašas.

Per 2017 m. I ketv. paskirtosioms įstaigoms buvo užsakyta ir pagaminta po 1750 vnt. matavimo priemonių pirminės patikros žymenų (pirmasis ir antrasis žymuo); 335020 vnt. oficialių žymėjimo ženklų (lipdukų), skirtų periodinei patikrai; 153590 vnt. patikros sertifikatų blankų. Ūkio subjektams išduoti 4 leidimai fasuotiems 7 produktams ženklinti „e“ ženklu.

Didelis dėmesys buvo skiriamas ūkio subjektų konsultavimui. Organizuota 11 konsultavimo renginių ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su švietimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų maitinimu, konditerijos gamyba, prekyba turgavietėse, šilumos ir karšto vandens, geriamojo vandens, suskystintų dujų tiekimu, naftos perdirbimu. Konsultuotas 261 ūkio subjektas (iš jų 19 veiklą pradedančių ūkio subjektų, 14 ūkio subjektų konsultuota telefonu, įsigytos įrangos pagalba konsultaciniai pokalbiai įrašomi).

LMI savo veikloje neapsiribojo vien sankcijų pažeidėjams taikymu, o siekė, kad veiklos sritis kuriojančios institucijos imtųsi priemonių situacijai pagerinti, duodamos savo įstaigoms atitinkamus nurodymus ar keisdamos atitinkamus teisės aktus. Buvo parengti ir pateikti 4 informaciniai pranešimai Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, 17 savivaldybių apie atliktus patikrinimus ir nustatytus pažeidimus, nurodant problemas ar pateikiant pasiūlymus dėl jų pašalinimo. Siekiant mažinti nepagrįstus, neproporcingus ūkinės veiklos suvaržymus, parengti ir VMI prie FM ir ŪM pateikti 3 pasiūlymai dėl teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo ir rengimo.

Visuomenė buvo informuojama tiek teisinės metrologijos reikalavimų klausimais, tiek apie kontrolės rezultatus, o tai darė taip pat nemažą įtaką pažeidimų prevencijai. Išspausdinti 2 straipsniai apie teisinės metrologinės priežiūros aktualijas: 2017-02-07 straipsnis „Matavimo priemonių metrologinė patikra“ Pačiolio savaitraštyje „Buhalterija“; 2017-02-06 straipsnis „Nuo suskystintų buitinių dujų balione kiekio... iki dešros svorio“ elektroniniame naujienų portale *sduvis.lt*.

Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininkas

Domas Vasiliauskas